

Z ŻYCIA PTPS

Fot. 1. Uczestnicy IX Międzynarodowej Szkoły i Sympozjum *Promieniowanie Synchrotronowe w Naukach Przyrodniczych (ISSRNS-2008)* w Małocicach Kapitulnych w 2008 r.

fot. J. Pelka

W pięknej scenerii Gór Świętokrzyskich odbyła się w Małocicach Kapitulnych koło Kielc w hotelu „Ameliówka” w dniach od 15 do 20 czerwca 2008 r. IX Międzynarodowa Szkoła i Sympozjum na temat *Promieniowanie Synchrotronowe w Naukach Przyrodniczych (9th International School and Symposium on Synchrotron Radiation in Natural Science)* (ISSRNS-2008) (Fot. 1) współorganizowane przez Polskie Towarzystwo Promieniowania Synchrotronowego i Instytut Fizyki PAN w Warszawie. Uczestnicy Szkoły mieli okazję podziwiać piękno okolicy podczas wycieczki na Święty Krzyż (Fot. 2).

Na konferencję przyjechało wielu zagranicznych naukowców reprezentujących synchrotronowe ośrodki badawcze, m.in. J. Baruchel (Fot. 3), A.N. Fitch i P. Glatzel z ESRF w Grenoble, H.A. Dürr z BESSY w Berlinie, R. Belkhou z SOLEIL we Francji, C. Bressler ze Szwajcarii, Th. Tschentscher i E. Welter z DESY w Hamburgu oraz kilku polskich specjalistów pracujących za granicą - T. Tyliczszak z ALS w Berkely i P. Grochulski z CLS w Kanadzie, a także J.H. Je z Korei Południowej, D.L. Nagy z Węgier i C.M. Schneider z Niemiec. Dzięki ich interesującym wykładom uczestnicy konferencji mogli poznać najnowsze trendy badawcze, nowe techniki pomiarowe oraz możliwości źródeł promieniowania synchrotronowego.

Materiały konferencyjne, zawierające wybrane wykłady, referaty i prezentacje plakatowe, ukazały się w roku 2009 w tomie 78 międzynarodowego czasopisma „*Radiation Physics and Chemistry*”.

Bezpośrednio po zakończeniu Sympozjum w tym samym miejscu w dniach 20 i 21 czerwca 2008 roku odbyła się II Krajowa Konferencja „*Polski Synchrotron – Linie Eksperymentalne*” współorganizowana, podobnie jak ISSRNS, przez nasze Towarzystwo. Głównym organizatorem tego spotkania było Narodowe Centrum Promieniowania Synchrotronowego (NCPS) w Krakowie.

W trakcie Międzynarodowego Sympozjum, w dniu 19 czerwca 2008 roku odbyło się Walne Zebranie Polskiego

Fot. 2. Uczestnicy ISSRNS-2008 na platformie widokowej na Łysej Górze.

fot. J. Dąbrowski

Fot. 3. Profesor José Baruchel z ESRF (pierwszy z prawej) przygotowuje się do wygłoszenia wykładu inauguracyjnego ISSRNS-2008.

fot. W. Paszkowicz

Towarzystwa Promieniowania Synchrotronowego, na którym przedstawione zostały merytoryczne i finansowe sprawozdania z działalności Zarządu za okres 2005 – 2008. Po kilku wyjaśnieniach Skarbnika, Wojciecha Kwiatka, Walne Zebranie udzieliło absolutorium ustępującemu Zarządowi.

Bardzo ważnym punktem porządku Walnego Zebrania było przedstawienie przez Krzysztofa Królasa (Fot. 4), kierującego projektem *Narodowe Centrum Promieniowania Synchrotronowego*, stanu prac związanych z budową polskiego synchrotronu w czerwcu 2008 roku.

Fot. 4. Wystąpienie Krzysztofa Królasa na Walnym Zebraniu Członków PTPS w Mąchocicach Kapitulnych.

fot. W. Paszkowicz

Na początku wystąpienia podziękował on Prezes i Zarządowi PTPS za wystosowanie w maju 2008 r. do Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego listu podkreślającego konieczność przyspieszenia prac nad przyjęciem do realizacji projektu narodowego źródła synchrotronowego i jego znaczenie dla przyszłości nauki w Polsce i możliwości jej prawidłowego rozwoju. W dalszym ciągu wypowiedzi zostały przedstawione starania o budowę polskiego synchrotronu wspierane przez konsorcjum składające się z 21 uczelni wyższych i 12 instytutów naukowych. Ważne było także uruchomienie strony internetowej NCPS, dzięki której około dwudziestu polskich uczonych pracujących aktualnie za granicą wyraziło poparcie dla tej idei, deklarując swoją pomoc przy projektowaniu i realizacji, a część nawet gotowa jest wrócić, aby pracować w kraju. Aktualna sytuacja we wrześniu 2009 roku jest przedstawiona w artykule Edwarda A. Görlicha w tym numerze *Biuletynu*. Znaczne ograniczenie finansowania synchrotronu do poziomu 40 mln euro powoduje zasadnicze zmiany projektu do dużego synchrotronu o energii 3 GeV do małego o maksymalnej energii 1.5 GeV. Istnieje szansa, że umowa na budowę synchrotronu i pierwszej linii eksperymentalnej będzie podpisana w końcu 2009 roku i dopiero jej podpisanie gwarantuje finanse na

przedsięwzięcie, a po podpisaniu tej umowy będzie można starać się o finansowanie następnych linii pomiarowych. Koszt następnych linii może być finansowany przez MNiSW w ramach oddzielnych projektów badawczych.

Długa i dosyć burzliwą dyskusję wywołała propozycja Zarządu, który uprzednio podjął odpowiednią uchwałę na podstawie p.27 *Statutu PTPS*, przeprowadzenia drogą elektroniczną wyboru nowych władz Towarzystwa na kadencję 2008–2011. Walne Zebranie ostatecznie wypracowało na podstawie *Statutu PTPS* tekst trzech uchwał, w których zadecydowało, że wybory odbędą się drogą elektroniczną (uchwała 1), przyjęło tryb i terminarz wyborów (uchwała 2) oraz określiło kroki w przypadku gdyby wybory okazały się nieprawomocne lub nieskuteczne (uchwała 3) oraz powołało Komisję do głosowania elektronicznego. Po Walnym Zebraniu odbyło się ognisko (Fot. 5), przy którym nadal rozmawialiśmy o sprawach Towarzystwa.

Fot. 5. Kontynuacja dyskusji przy ognisku.

fot. J. Dąbrowski

Wybory przeprowadzone jesienią 2008 roku dostarczyły trochę emocji, ponieważ w pierwszym głosowaniu (wybory Prezesa) w wakacyjnym terminie w dniach 2 – 3 września 2008 roku wzięły udział tylko 53 osoby na 117 uprawnionych do głosowania i Komisja była zmuszona uznać głosowanie za nieważne, gdyż wymagane kworum wynosiło 59 osób. W drugim podejściu było znacznie lepiej. W wyborze Prezesa PTPS w dniach 6 – 7 października 2008 roku wzięło udział 86 osób, z czego 76 opowiedziało się za powtórą elekcją Krystyny Jabłońskiej, z którą zresztą nikt nie konkurował. Następnie w dniach 13 – 14 października 2008 roku 81 osób wzięło udział w wyborze członków nowego Zarządu i 79 osób w wyborze Komisji Rewizyjnej. Do Zarządu kandydowało 13 osób, z czego 10 osób mogło być wybrane. Używając nomenklatury sportowej złoty medal (68 głosów) zdobył Wojciech Kwiatek, srebrny (65 głosów) – Wojciech Paszkowicz i brązowy (57 głosów) – Danuta Żymierska, miejsca punktowane zajęli: w kolejności zdobytych głosów: Andrzej Burian (52), Edward A. Görlich (48) i Bronisław Orłowski (45), a do finału jeszcze zakwalifikowali się: Bogdan Kowalski (44), Anna Wolska

Szuskiewicz – 65 głosów, Elżbieta Dynowska – 63, Maria Lefeld-Sosnowska – 59 i Wojciech Wierzchowski – 55, i zostali wybrani powtórnie.

Od wyborów ub. roku Zarząd PTPS zebrał się pięć razy. Na pierwszym posiedzeniu w Warszawie w dniu 5 listopada 2008 roku nowo wybrany Zarząd ukonstytuował się. Ponownie powierzono funkcje wiceprezesów Andrzejowi Burianowi i Maciejowi Kozakowi, sekretarza – Danucie Żymierskiej, skarbnika – Wojciechowi Kwiatkowi i wydawcy – Wojciechowi Paszkowiczowi. Odpowiedzialną za sprawy internetu została Anna Wolska.

Zarząd przyjął następujący plan działalności na kadencję 2008-2011:

- kontynuacja realizacji celów statutowych o charakterze edukacyjnym (organizacja 8 KSUPS w r. 2009 i X ISSRNS w r. 2010),
- wspieranie działalności Narodowego Centrum Promieniowania Synchrotronowego na rzecz budowy polskiego źródła promieniowania synchrotronowego,
- wspieranie inicjatyw na rzecz udziału polskiego środowiska naukowego w budowie, a w przyszłości w eksploatacji Europejskiego Rentgenowskiego Lasera na Swobodnych Elektronach (EXFEL) w Hamburgu (przewidywany udział Polski na poziomie 2%),
- wspieranie inicjatyw na rzecz budowy lasera w zakresie miękkiego promieniowania rentgenowskiego (POLFEL) w Świerku,
- działania na rzecz ułatwienia polskim użytkownikom dostępu do źródeł promieniowania synchrotronowego.

Towarzystwo będzie wspierało udział Polski w budowie i eksploatacji dużych instalacji badawczych.

W ramach oszczędności finansowych następane cztery zebrania Zarządu w dniach 11 marca 2009 roku, 22 kwietnia 2009 roku, 29 czerwca 2009 roku oraz 3 września 2009 roku były konferencjami internetowymi. W dniu 24 września 2009 roku w Podlesicach odbędzie się zebranie Zarządu przygotowujące Walne Zebranie.

Prezes Towarzystwa skoncentrowała swoją aktywność na uczestnictwie Polski w ESRF i projekcie EXFEL. Prof. Krystyna Jabłońska wystąpiła o specjalny projekt badawczy

na kontynuację polskiego udziału w ESRF. MNiSW przyznało fundusze na ten cel na kolejne dwa lata. Projekt ten jest koordynowany w Instytucie Fizyki PAN w Warszawie. Dotąd polscy naukowcy wykorzystywali łącznie w polskich i międzynarodowych projektach ok. 3% dostępnego czasu, czyli więcej niż wynosi wkład Polski do budżetu ESRF (1%). Wiceprezes PTPS, Maciej Kozak, prowadził w ESRF rozmowy w sprawie ewentualnego wykupienia przez Polskę jednej z dwóch linii narodowych, brytyjskiej lub hiszpańskiej.

Polskim przedstawicielem w Zarządzie spółki ESRF jest Krystyna Jabłońska, Prezes PTPS. Polskim przedstawicielem w Komitecie ds. ekonomicznych i finansowych jest Bogdan Kowalski, członek Zarządu PTPS. Drogą wyboru Mariusz Jaskólski, długoletni członek PTPS, został przedstawicielem krajów mających status członków stowarzyszonych w Naukowym Komitecie Doradczym (SAC) w ESRF. Kontynuowano negocjacje z pozostałymi krajami będącymi członkami stowarzyszonymi, które wnoszą wkład 1% do budżetu ESRF (Izrael, Austria i Portugalia) oraz z powstałym w 2009 roku konsorcjum CENTRALSYNC, składającym się z Czech, Węgier i Słowacji i mającym wkład 1,1 %, w celu utworzenia struktury z wkładem powyżej 5% mającej prawa udziałowca spółki ESRF.

Prezes PTPS brała aktywny udział (jako członek) w pracach zespołu negocjującego udział Polski w projekcie EXFEL.

Miło mi zakomunikować, że liczba członków naszego Towarzystwa systematycznie rośnie i aktualnie wynosi 141 osób, w tym 120 uprawnionych do głosowania (1 członek honorowy i 119 członków zwyczajnych) oraz 21 członków sympatyków z Polski i z zagranicy.

Więcej szczegółów i zdjęć mogą Państwo znaleźć na stronie internetowej PTPS

<http://www.synchrotron.org.pl>

do odwiedzania której serdecznie zapraszam.

*Danuta Żymierska
Sekretarz PTPS*